

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Götheborgske

Spionen.

 Lördagen, den 18 April, 1767.

Min Läsare! du lär vara äfwen så ledsen wid at läsa min breswörpling med Smitz tiske Auctoreerne, som jag är med at underlätta den samma. Grofheter wa: hwarken dig eller mig, och just därföre lemnar jag Herr Nyström obeswarad: wil någon, i mit ställe, undervisa honom om at jag rätt skrifwet, Aegus med twänne stafwelser, men han orätt Aegaeus; göres wäl icke mig någon särdeles tjenst; men honom den äfwen så uppbyggeliga som gamla påminnelsen:

Ne sutor ultra crepidam.

Herr Nyström äfwen så olyckelig då hans hjerta förer ordet, som då hans insigt talar; lär han säkert så forgen.

Just samma gång, jag hade den olyckan at förtörna den misnämde Auctoren, ädrog jag mig, til äfwentyrs, en annan misännare uti Bibliothecarien Herr Mag. C. F. Brag. Et, i min tanke, lindrigt omdöme eller critique öfwer en hans wers (se Spionen N:o 12) gaf

D

anled

anledning härtill. Jag sade där, at Muctoren endast uttradt förakt för Poetiska granlagenheten, och ej, som ock medgifwes, at detta här röret af brist på insigt. Jag wil ej nu afgöra den saken, antingen den begär största felsteget, som förgår sig af förakt, eller den som felar af brist på kundskap: bör jag ej säga detta senare om Herr Mag. Brag; emedan flera hans Poetiska arbeten tala til hans fördel; så befälles mig sanning at säga det förra; utan likwäl at därmed göra detta til en, efter Herr Magisterens ord, för det almånna, nödwändig upräckt.

At tankarne i Poesier kunna kallas deras själ, språkets renhet deras kropp, och rimsluten kläderna, anser jag för rätt sagt; och frågar tillika med hwad ögon man bör anse den, som eger en frisk själ i sund kropp, och därjämte tilräckeliga och snygga kläder; men, vaktadt detta, kläder sig med paltor? Då den gamle Philosophen Antisthenes framwisade ständigt för folket den smutsigaste delen af sin kappa; bad Socrates honom at han wille låta bli at wisa sit högmöd. Uti min critique uppehöl jag mig endast wid tonus och rimsluten, och efter Herr Magisterens talesåt damborstade kläderna: jaa går nu från dessa, förbi kroppen, ända up til själen af Herr Magisterens Poesie, för at tillse om i all tina där står så riktigt til: sjerde wersion af Herr Bibliothecariens Graffskrift är af följande innehåll:

Swad

Hwad börens kraft förmår förwårswa

Här torde finnas klara rön.

Det största arf wår Fru fick årswa

Dyfs wara frukt af Modrens bön.

Gudsfruktan, ömhet jämte wett.

Fru Sahlgrens korta wandring fölgde:

Sen dygden Hånnes dygder hölgde,

Har werlden dem hos Dotren sedt. m. m.

Churu i tredje raden, hwarest det heter, at
 ärfwa et arf, ej utmärkes någon hög eller le-
 kande tanke, som, efter Auctorens mening, rät-
 teligen utgör Poesie; så wil jag likwål ej uppe-
 hålla mig härwid; men går til en mera bety-
 dande sak. Herr Auctorns mening, utan at
 härdragas, kanwål ingen annan wara än den-
 na: at en from och dygdig Moder genom sin
 bön förwårswat Gudsfruktan och därpå föl-
 jande ewiga förmåner åt sin Doter. Jag wet
 at en trogen mans bön förmår mycket; men
 är äfwen så säker om, at Herr Magistern al-
 drig så olämpeligen brukadt det ordet: *örfwårswa*;
 om han denna gången haft mindre af-
 seende på kläderna eller rimsluten, än på sjä-
 len eller tankarne.

Att widlöftigt wisa huru många orimmeli-
 ga fölgher häraf kunna dragas håller jag före
 wara onödigt, och tror mig äfwen därmed göra
 Herr Författaren en tjenst. Herr Bibliothec-
 carien kan i öfrigt wara öfwertygad om, at
 öwänstap drifwet min sjäder hwarcken första
 eller denna gången; endast sanning och öfwer-
 tygelse hafwa äffadt mina omdömen.

Öfver har en annan, och den samme ofönd,
i Smittiska Nyheterna behagat iöfklara sit
misknöge öfver mig, eller min ändring wid en öf-
wersättning, som i N:o 14 af Spionen är införd.

Jag ansåg detta Poeme, såsom, i min
tanke, wäl träffadt, och för det som både kunde
hedra sin Författare och mina blad; och just
därföre mistyckte at et eller annat fel skulle för-
ringa des wärde: hwarföre jag ock i synner-
het gjordt sista ändringen. Jag beklagar om
Auctorn til öfwersättningen härigenom blifwet
förtörnad; hwarom jag likwäl så mycket mer
tvislar, som de öfriga rader witna om smak
och insigt; men tror mig med lätthet bewisa
at min obekante Correspondent hugger i wädes-
ret med dessa myndiga ord: Öfwersätt-
ningen har wisseligen ej wunnit genom Cen-
sors ätgärd. Hwad ändringen i första ra-
den widkommer; så är wäl den ej så särdeles
betydande; icke des mindre tror jag, at, om
min Brevwärlare egde fint öra, och nödig in-
sigt, han skulle finna sig härwid. Hwad se-
nare ändringen angår; så röger min Corres-
pondent ännu mer sin ofunnoghet: man jäm-
före Öfwersättningen med min ändring:

Swers. Men trösterike Gud! lät Dem din nåd tilflyta,
wärd. Men trösterike Gud! lät nåden til Dem flyta.

Ho, utom min oberwandrade tadlare, ser icke
tydeligt fel i första raden? Endast til hans up-
bnagelse får jag säga, at fly uti tilflyta är kort;
men detta waktadt har Öfwersättaren gjordt
det til långt. Felet är hulpet i andra raden,
ordas

ordafallet lättare, och altså lär en och hwar se huru wida öfversätningen har wunnet eller tappat. Mit enfaldiga råd är, at min Correspondent, en annan gång, ej gifwer sig på et djup, där andre nödgas draga honom i land.

Kundgörelser.

Som man omögeligen kan föreställa sig at någon Kongl. förordning ifrån Kongl. Tryckeriet uti Stockholm utfärdas, utan förut gifwen wederbörlig förskrift, långt mindre några Riksfens Höglofs. Ständers afgjorda mål genom Riksdags-tidningerna blifwa allmänt kundgjorde, som ej förut undergått behörig granskning *, ty synes underligt wara, at den för fem weckor sedan uti Götheborgska Nyheterna N:o 11 omrörda nyare Inquarterings-förordningen, som redan finnes Nästan uti hwars mans hand, ej ännu är kommen til behörig verkställighet; ehuru wäl man läser, uti Riksfens Ständers underdåniga skrifwelse til Hans Kongl. Majestät af den 29 September 1766. följande: „ At ej allenast alt hwad som på Riksdagarne warder afgjort och resolveradt, måtte utan något hinder, förtydning, eller uppehåll af Eders Kongl. Majestät och Des Almshets-männ besodras til en ofelbar verkställighet, hålft ingen af Riksfens Ständer gjord författning kan af någon annan än Dem hellsas i en eller annan måtto inskränkas, eller ändras.”

D. 3

drag.

* Säs Riksdagstidningen N:o 152.

dras." Och uti Kongl. Majestäts nådiga Förordning om lagarnas behöriga verkställighet af den 12 Novembris 1766 läser man wid slutet följande: „Alt hwar i sin stad, uti alt det, som Rikssens Ständer i afseende på deras försanstaltande eller ämbetes tillsyn, i underdånighet tillstyrkt, samt af merbemålde skrifvelse omständeligen är at inhämta, icke allenast Skyr. desammeligen stålla sig det samma, wid ofelbart ansvar för all efterlåtenhet til sådan efterlesnad, som hade de hwar för sig Wär särskiltta nådiga befallning där om undfätt; m. m.“ Huru kan då förenämnda Kongl. Förordnings verkställighet hindras, undra flere.

Som Öfversättningen af *Ars gaudendi*, eller *Konsten at glädjas*, och den utläsna de förste afdelningen där af, nu entligen hunnet blifwa trykt; ty har Öfversättaren sådant til Herrar Pränumeranternes esterrättelse här medelst bort kundgöra, samt wil tillika hörsamast påminna, det de Herrar, hwilke igenom deras benägne subscriptioner behagat både låta ta den dryga kostnad, som detta uplägg förorsakat, samt äfwen hedra, och til någon del hugna Öfversättaren för des använda möda, behagade hos honom, emot Pränumerations Sedlarnes återställande, låta afhämta sina Exemplar: äfwenledes anmodas wördsamligen de Herrar, som icke ännu betalt de af dem på Listan egenhändig anteknade Exemplar, at ju för des heldre til Öfversättaren, som är boende
i Hals

i Hallenstedtska huset utem Drottningas porten, gynnans betala hwad återstår, och då emottaga Exemplaren. Utem det antal som är pränumererat, kan hos Öfversättaren ännu Exemplar erhållas. Euru Öfversättaren icke kan smikra sig med någon i et så tvårt ämne, til almånhetens behag, lyfligen träffad Version, utan fast mer, både erkänner och widgår sin oförmögenhet och oförlighet, at kunna fulgöra och i agttaga de skyldigheter och den granlagenhet honom därwid hade ålegat, och hwilka, til en betydande del, förmått öka förnöghelsen, för en hågad Läsare af dylite alswarsame förestälningar; så förmodar han dock med trygghet, och någon slags öfswertgelse, det en minder lyflig öfswersättning, ej kunnat åstadkomma, at all skönhet och behaglighet, af detta sin Författare så pryddande och hedrande werk, fulleligen skolat förswinna: Han hoppas fast mer, at til Läsarens nöge här och där någre strålar frambräta som förorsaka, at man ej så noga granskar de fel och fläckar, som sig förete kunna. Skulle hos respective Läsare förspörjas någon lystnad, at så se fortföljden af detta Werks öfswersättning; så gifwes härigenom til Känna, at trenne de första afhandlingar af Helsingfors Auctorens Werk redan hunnet så färdige, at de genast til trykning kunna aflemnas, och utgöra ungetärligen 24 til 30 trykta ark; som med nästa widare skal anmålans.

Efter Helgen, och framdeles, kommer, på det så kallade Langiska Boktryckeriet, utan
mycken

mycken lård åtgård, at börjas och fortsättas en, ganska lårork, Skrift, under namn af Praxidice, det är Samling af längre och kortare Processer, Species Facti, Skriftvärlingar, m. m. Utgifwarne begära på denna Skrift ingen prenumeration, utan subscription allenaft, efter 4 öre samt arket; första betalningen, därefter räknad, sker wid nästa Michaelis tid, och så widare, hwart halwa år, nämligen i slutet af Mars och September årtagen. Som detta tillämnade verk är en frukt af Kongliga Förordningen, rörande Skrift- och Tryck-friheten; så lennas rum ej allenaft åt sselfwe Rättegångarne, med 1/2 oad mera, som insendes på Boktryckeriet; utan ock åt skåliga anmärkningar därwid; man menar Historiska, som uplysa saken. Den som täckes med Posten inlemma något, ställe bresivet til Herr Eric Stalberg, och sätte tydiligen ut sit namn, adresse och caractere, m. m. hwilket alt icke desmindre skal, på begäran, förtigas. Om nödig verification af alla Documenter och Acter, behöfwer ej påminnas. Man tänker at utgifwa 5 til 6 ark hwar månad, eller 32 hwart halwa år, hwara subscription blifwer 4 Dal. samt; och täckas respective Subscriberer låta sina namn anteknas på nämnda Boktryckeri. Mera framdeles om Inrättningen.

Et parti Gothlands Falk, uplagd i förlidet år, och följakteligen drög och god, finnes til salu hos Herr Jens Fred. Jensen.